

**ПРИРАЧНИК
ЗА АДМИНИСТРАТИВНИТЕ
ПРОЦЕДУРИ ВО УПРАВНАТА
ПОСТАПКА ВО ОБЛАСТА
НА ФИНАНСИСКИОТ МЕНАЏМЕНТ**

**ПРИРАЧНИК
ЗА АДМИНИСТРАТИВНИТЕ ПРОЦЕДУРИ ВО
УПРАВНАТА ПОСТАПКА ВО ОБЛАСТА НА
ФИНАНСИСКИОТ МЕНАЏМЕНТ**

Ноември, 2007

Изработил
Урбан Рурален Консалтинг
Марјан Николов

Лектура
Волета Танчева Златева

Дизајн и печатење
Дегама

ИСБН
978-9989-188-25-1

Проект
"Борба против корупцијата за подобро управување"

Тим за поддршка на УНДП
Фатмир Муса
Александра Василевска

Изземање

Ставовите изразена во овој прирачник се ставови на авторите што нужно не претставува и ставови на Програмата за Развој на Обединетите Нации или Секретаријатот на Обединетите Нации во врска со правниот статус или име на која и да е земја, територија, град, област или за авторите на текстот

Вовед.....	4
1. Данок на имот	8
2. Данок на наследство и подарок.....	11
3. Данок на промет на недвижности	13
4. Комунални такси.....	16
5. Административни такси.....	18
6. Администрирање на даноците	19
6.1. Генерализиран дијаграм за администрирање на даноците	19
6.2. Детални дијаграми	21

Вовед

Процесот на децентрализација, кој започна во јули 2005 година, донесе многу позитивни новини во работењето на единиците на локалната самоуправа (ЕЛС). Една од нив, можеби најважната по своето значење и по суштината, преставува можноста и обврската локалните даноци и такси да бидат администрирани (утврдување и наплата) од страна на локалната самоуправа, како директен корисник на средствата. Можноста единиците на локална самоуправа самостојно да ги администрираат локалните даноци и такси претставуваше и можност за вклучување на граѓаните (даночните обврзници) во целокупниот процес како активни фактори.

Но пренесувањето на надлежностите, само по себе, не значи одредено право, туку и обврска која локалната самоуправа мора доследно и квалитетно да ја извршува. Во состојбите во практичната имплементација на наведените обврски и права (имплементација на законите од областа на локалните даноци и такси), постојат различни состојби: позитивни и негативни, односно ЕЛС кои направија енормен напредок и резултати во процесот на администрирањето на локалните даноци и такси, но и ЕЛС кои сè уште не презеле конкретни активности за подобрување на администрирањето на локалните даноци и такси.

Впрочем, ако извршиме анализа на законските и подзаконските прописи кои ги уредуваат локалните даноци и такси и Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа, ќе видиме дека под поимот сопствени извори на приходи Законот подразбира локални даноци, локални такси и локални надоместоци, приходи од сопственост на општината,

самопридонес, парични казни, донации и други приходи утврдени со закон, односно:

Локални даноци утврдени со закон се:

- данок на имот;
- данок на наследство и подарок утврден со закон;
- данок на промет на недвижности;
- и други локални даноци утврдени со закон;

Локални такси утврдени со закон се:

- комунални такси;
- административни такси;
- и други локални такси утврдени со закон;

Локални надоместоци утврдени со закон се:

- надомест за уредување на градежно земјиште;
- надоместоци од комунална дејност;
- надоместоци за просторни и урбанистички планови;
- и други локални надоместоци утврдени со закон.

На ЕЛС им се дава можност самостојно да ги одредуваат стапките на локалните даноци (во утврдени законски рамки), како и висината на надоместоците и таксите. Со тоа се овозможува значително ниво на независност во однос на централната власт, како и финансиска самостојност во располагањето и менаџирањето на сопствените приходи.

Од друга страна, самостојноста во утврдувањето на висината на сопствените приходи бара квалитетен менаџмент за поефикасна наплата на локалните даноци и такси, со што се влијае и врз поефикасно обезбедување и извршување на услугите кои се финансираат со сопствените приходи.

Горенаведеното укажува на тоа дека постојат одредени детектирани состојби кои водат кон непочитувањето на постапките и процедурите при администрирањето на локалните даноци и такси и несоодветниот капацитет на човечки ресурси за администрирањето на локалните даноци и такси. За подобрување, односно отстранување на констатираните состојби, се нуди

овој Прирачник кој е наменет за менаџментот и за вработените во општинската даночна администрација, со цел:

„Преку разработување на законските и подзаконските прописи, утврдување на соодветни постапки и процедури на постапување во администрирањето на локалните даноци и такси, да го поттикне имплементирањето на тековната законска регулатива и да ги зголеми капацитетите на вработените во општинската даночна администрација“.

Соодветниот утврден даночен капацитет на општините, правилното постапување при администрирањето на локалните даноци и такси, високиот степен на наплатеност на локалните даноци и такси се карактеристика на локална самоуправа која има соодветен капацитет за управување со правата и обврските, овозможени со соодветните закони. Изработката на овој Прирачник ќе претставува дополнителна вредност во целокупниот процес.

Овој Прирачник ги дава потребните информации за начинот на постапување на општинската администрација во процесот на администрирање на локалните даноци и такси, а пред сè од областа на:

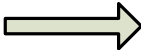
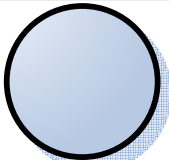
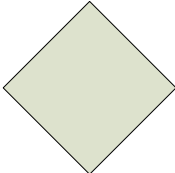
- данок на имот;
- данок на наследство и подарок;
- данок на промет со недвижности;
- комунална такса;
- административна такса.

Начинот на постапување на општинската даночна администрација, кој е преточен во овој Прирачник, детално е уреден со законите за:

- Закон за општа управна постапка;
- Закон за даноците на имот;
- Закон за комуналните такси;
- Закон за административни такси.

За полесна понатамошна презентација, прво постапката ќе биде објаснета наративно, а потоа ќе биде илустрирана графички, преку дијаграм на тек на податоци. Одредените симболи кои ќе се користат во дијаграмите на тек на податоци ќе го имаат значењето како во следната Табела-легенда.

Табела 1. Легенда на симболи (за сликите од број 5 до 13)

Тек на податок/информација	
Повратна информација	
Документ	
База на податоци	
Постапка (обработка на податоци и/или место за донесување на одлуки)	
Услов за почеток на постапка	

Овој прирачник е направен во заедничка соработка помеѓу Заедницата на единиците на локалната самоуправа (ЗЕЛС) и Програмата за развој на Обединетите нации (УНДП).

1. Данок на имот

Со Законот за даноците на имот се уредуваат следните видови на даноци на имот:

- Данок на имот;
- Данок на наследство и подарок и
- Данок на промет на недвижности и права.

Данокот на имот се плаќа на сопственоста на недвижен имот: неаграрно земјиште, станбени згради или станови, деловни простории, административни згради, згради или станови за одмор и рекреација, гаражи и други градежни објекти.

Даночен обврзник за данок на имот е правно и физичко лице сопственик на имотот. Обврзник на данокот во одредени случаи може да биде и плодоуживател на имотот. Ако имотот е во сопственост на повеќе лица, секој од нив е обврзник на данокот на имот сразмерно на сопственичкиот дел.

Согласно Законот за даноците на имот, даночните обврзници за данок на имот се должни до даночната администрација на општината да поднесат даночна пријава најдоцна до 31 јануари во годината за која се врши утврдување на данокот на имот. Обврзникот на данокот на имот којшто веќе има поднесено даночна пријава нема обврска да поднесува нова пријава за истиот имот доколку нема промена на податоците што претходно биле внесени во Регистарот за недвижен имот што го води општината, а кои влијаат врз висината на данокот на имот. Во ситуација кога даночниот обврзник го стекнува или почнува да го користи имотот во текот на годината, има обврска да достави даночна пријава до општинската даночна администрација во рок од 15 дена по денот на стекнување/користење на правото на сопственост врз недвижниот имот.

Општината го донесува првото решение на даночниот обврзник за данокот на имот по пријава, а следните решенија по службена должност. Содржината на пријавата ја пропишува ми-

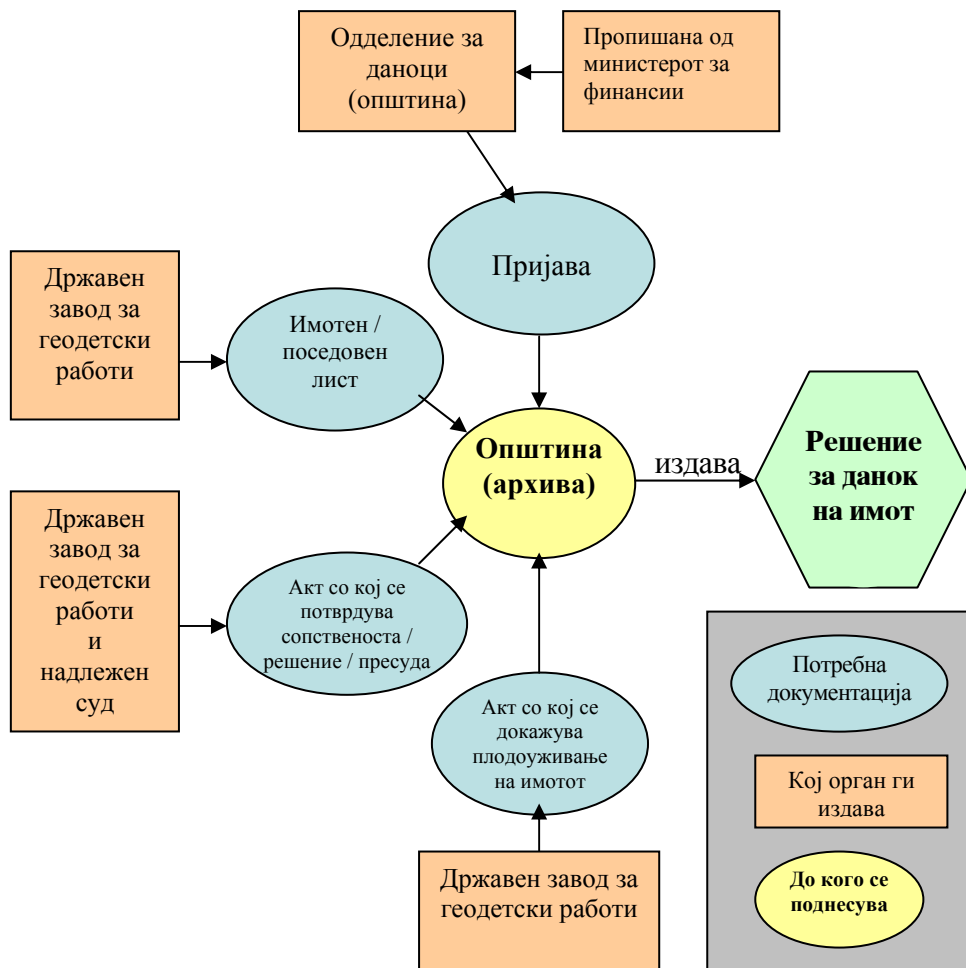
нистерот за финансии. Градоначалникот, најдоцна до 31 март, по службена должност, секоја година донесува решение со кое се утврдува данокот на имот. Општинската даночна администрација врши подготовка на решенијата согласно податоците со кои располага во Регистарот за недвижен имот. По донесувањето на решението, се врши негова достава (по пошта, лично или на еден од начините утврден согласно Законот за општа управна постапка) до даночниот обврзник.

Против решение донесено од страна на градоначалникот на општината за определување на даноците, може да се поднесе жалба во рок од 15 дена од денот на приемот, преку градоначалникот на општината до министерот за финансии.

Основа на данокот на имот претставува пазарната вредност на недвижниот имот кој е предмет на оданочување. Пазарната вредност на недвижниот имот се утврдува според методологијата за утврдување на пазарната вредност на недвижниот имот.

Даночниот обврзник ги доставува поднесоците до општината најдоцна до 31 јануари за годината за која се утврдува данокот на имот. Во архивата на општината го примаат поднесокот и го потврдуваат приемот на поднесокот. Даночниот обврзник може да ги испрати поднесоците и по пошта. Во архивата се води деловодник за поднесоците и се отвораат предмети кои се доставуваат до Одделението за даноци.

Слика 1. Потребни документи за донесување на решение за данок на имот

Доколку за даночниот обврзник имотот го стекнува или почнува да го користи во текот на годината или пак по друга основа настанала даночна обврска, тој е должен да ја пријави даночната обврска во рок од 15 дена од настанувањето. Данокот на имот се плаќа тримесечно и пристигнува за наплата на средината на секое тримесечје или во рок од 15 дена од доставувањето на решението.

2. Данок на наследство и подарок

Данок на наследство и подарок се плаќа на недвижен имот и на право на плодуживање и користење на недвижен имот, кои наследници односно приматели на подароци ги наследуваат, односно примаат врз основа на Законот за наследување, односно на договор за подарок.

Данокот на наследство и подарок се плаќа на готови пари, парични побарувања, хартии од вредност и друг подвижен имот, ако пазарната вредност на наследството, односно подарокот, е повисока од износот на едногодишна просечна плата во државата во претходната година, според податоците на Државниот завод за статистика.

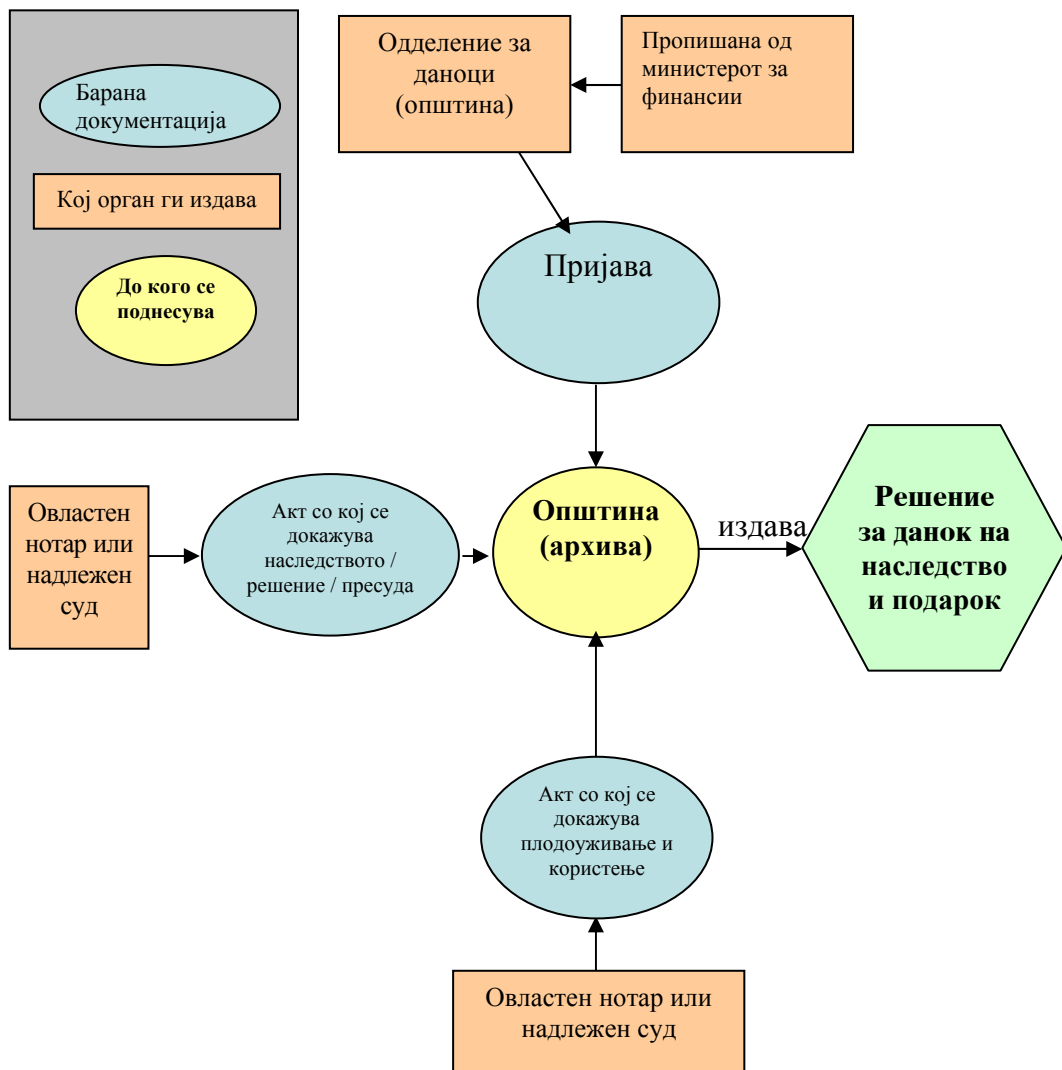
Обврзник на данокот на наследство и подарок е физичко и правно лице-резидент на Републиката кое наследува имот, како и физичко и правно лице кое прима имот на подарок, во земјата и во странство.

Обврзник на данокот на наследство и подарок е и странско физичко и правно лице-нерезидент за недвижниот и подвижниот имот што го наследува, односно прима на подарок на територијата на Републиката.

Согласно Законот за даноците на имот, даночниот обврзник доставува даночна пријава во рок од 15 дена од настанувањето на даночната обврска, до општинската даночна администрација. Судот е должен да го достави до општината решението за наследување во рок од 15 дена од денот на неговата правосилност. Општината е должна во рок од 30 дена од денот на приемот на даночната пријава да го утврди данокот на наследство и подарок и на даночниот обврзник да му достави решение за утврден данок, кое го донесува градоначалникот. По донесувањето на решението и по негова достава, даночниот обврзник е должен, во рок од 15 дена, да изврши уплата на утврдениот данок. Без доказ за платен данок или без судска пресуда, не може да се изврши заверка на договорот за пренос на сопственост на недвижност кај нотар или надлежен суд. Доколку даночниот обврзник не достави пријава, а судот доставил до општината решение за наследување, тогаш се

повикува даночниот обврзник да достави даночна пријава и да се опомене за последиците доколку не го стори тоа. Ако и по тој рок не достави даночна пријава, се поднесува пријава за прекршок.

Слика 2. Потребни документи за донесување на решение за данок на наследство и подарок

Основа на данокот на наследство и подарок претставува пазарната вредност на наследениот, односно на подарок примениот имот во моментот на настанување на даночната обврска, намалена за долговите и трошоците кои го товарат имотот кој е предмет на оданочување. Пазарната вредност на наследениот, односно на подарок примениот имот се утврдува според методологијата за утврдување на пазарната вредност на недвижниот имот што ја пропишува Владата на РМ, на предлог на министерот за финансии.

Согласно Законот за општа управна постапка, ако општината не е во можност да го издаде решението во законскиот рок од 30 дена од денот на приемот на даночната пријава, должна е во рок од 8 дена да го извести даночниот обврзник за причините поради кои не е донесено решението, да го определи новиот рок и да го упати даночниот обврзник да покрене постапка поради молчењето на администрацијата.

3. Данок на промет на недвижности

Согласно Законот за даноците на имот, на остварениот промет на недвижности се плаќа данок на промет на недвижности. Под промет на недвижности и права во смисла на овој закон се подразбираат преносот со надоместок на правото на сопственост на недвижности и права, замената на една недвижност со друга недвижност, како и друг начин на стекнување на недвижности со надомест меѓу правни и физички лица. Под промет на недвижности и права во оваа смисла се подразбира и преносот на хартии од вредност, врз основа на компензација.

Обврзник на данокот на промет на недвижности и права е правно и физичко лице-продавач на недвижноста, односно правото. По исклучок, обврзник на данокот на промет на недвижности и права може да биде правно лице и физичко лице-купувач на недвижноста, односно правото, доколку во договорот на купопродажба на недвижноста, односно правото е договорено данокот да го плати купувачот.

При замена на недвижности, даночен обврзник е учесникот во замената кој дава во замена недвижност од

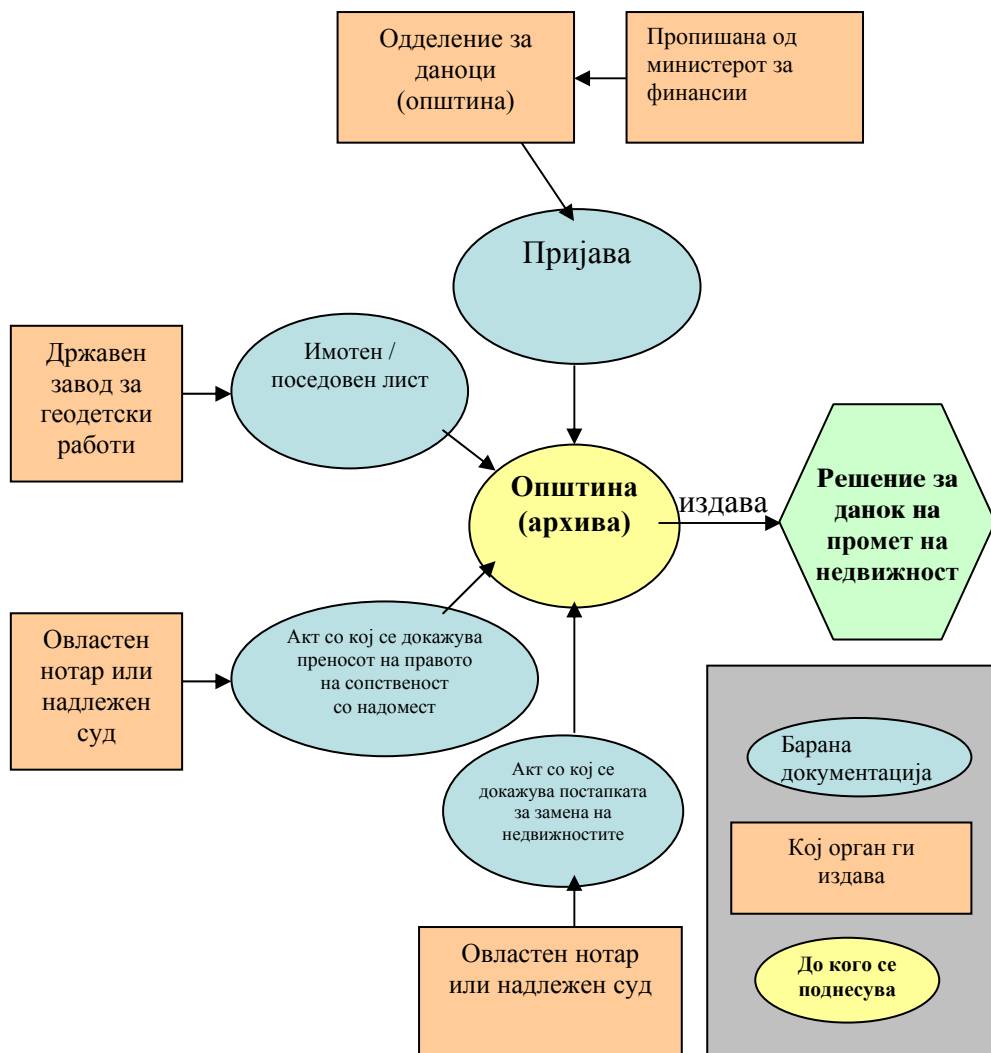
поголема вредност. Ако се пренесува идеален дел на сопственост на недвижноста, даночен обврзник е секој сопственик посебно.

Ако правото на сопственост на недвижноста се пренесува врз основа на договор за доживотно издржување, даночен обврзник е примателот на недвижноста, односно неговите наследници.

При продажба на недвижност во стечајна и извршна постапка, како и при реализација на договори за хипотека, даношен обврзник може да биде и купувачот на недвижноста.

Даночниот обврзник доставува даночна пријава во рок од 15 дена од настанувањето на даночната обврска. Општината е должна, во рок од 30 дена од денот на приемот на даночната пријава, да го утврди данокот на промет на недвижности и на даночниот обврзник да му достави решение, кое го донесува градоначалникот. По донесувањето на решението и по негова достава, даночниот обврзник е должен, во рок од 15 дена, да изврши уплата на утврдениот данок. Без доказ за платен данок или без судска пресуда не може да се изврши заверка на договорот за пренос на сопственост на недвижност кај нотар или надлежен суд.

Слика 3. Потребни документи за донесување на решение за данок на промет на недвижности

Основа на данокот на промет на недвижности претставува пазарната вредност на недвижноста во моментот на настанување на даночната обврска. Пазарната вредност на недвижноста се утврдува според методологијата за утврдување на пазарната вредност на недвижниот имот што ја пропишува Владата на РМ, на предлог на министерот за финансии.

Согласно Законот за општа управна постапка, ако општината не е во можност да го издаде решението во законскиот рок од 30 дена од денот на приемот на даночната пријава, должна е во рок од 8 дена по истекот на законскиот рок за решавање, да го извести даночниот обврзник за причините поради кои не е донесено решението, да го определи новиот дополнителен рок за донесување на решението, односно да го упати даночниот обврзник на можноста да покрене постапка поради молчењето на администрацијата.

4. Комунални такси

Со Законот за комунални такси се уредуваат комуналните такси што се плаќаат за користење на одредени права, предмети и услуги од јавен интерес од локално значење од страна на правните и физичките лица кои вршат дејност и од граѓаните.

Општинската администрација врши надзор над примената на Законот за комунални такси. Казнените одредби од овој Закон се усогласуваат со одредбите од Законот за прекршоци. Од Законот за даноци на имот се применуваат одредбите за утврдување и наплата на комунални такси, инспекциски надзор, одлагање на извршување, жалбена постапка, пресметување на камата, присилна наплата, враќање на повеќе или погрешно уплатена такса и застареност.

Законот за комунални такси¹ пропишува рамки во кои се дадени распоните на износите на висините на комуналните такси. Висината на секоја комунална такса одделно ја утврдува, со одлука, Советот на општината.

Обврска за плаќање на комунална такса настанува во моментот на користење на правото, предметот или услугата за

¹ Законот за комунални такси ги пропишува следниве права, предмети и услуги од јавен интерес од локално значење: фирма-назив на деловна просторија, користење на површина во кампови, користење на простор пред деловни простории, истакнување на реклами, објави и огласи, користење на музика во јавни локации, поставување на витрини за изложување на стоки, користење на плоштади и друг простор, користење на простор за паркирање, користење на улиците и користење и одржување на јавно осветлување. Тарифникот со рамките во кои се дадени распоните на износите на висината на комуналните такси е составен дел од Законот за комунални такси.

чие користење е пропишано плаќањето на такса. Комуналната такса ја утврдува Советот на општината.

Градоначалникот донесува решение за висината на комуналната такса. Обврзниците на комуналната такса се должни да ја платат таксата во рок од 30 дена од денот на доставувањето на решението.

Доколку во текот на годината настанат промени кои доведуваат до плаќање на такса во поголем износ, обврзникот е должен во рок од 15 дена да ја пријави настанатата нова обврска или промена на обврската, преку достава на пријава. Во овој случај, градоначалникот донесува решение за висината на комуналната такса. Обврзниците се должни во рок од 15 дена да ја платат таксата за која им е доставено решението.

Доколку обврзникот не достави пријава навреме, ќе се задолжи покрај со редовната такса, и со зголемена такса во висина од 30% од редовната такса.

Во случај на прием на одобрение за држење на музика, на пример, во рок од 5 дена, таксениот обврзник е должен да го пријави настанувањето на таксената обврска. Врз основа на пријавата се утврдува таксената обврска и градоначалникот донесува решение. Ако таксата се однесува за пократок период од еден месец, обврзникот плаќа веднаш, но ако се однесува за период подолг од еден месец, во тој случај таксата се плаќа однапред, во еднакви месечни рати, но најдоцна до 5-ти во месецот за тековниот месец.

Приходите од комуналните такси остануваат во буџетот на општината во која се остварени. Начинот на користење на средствата од комуналната такса што се плаќа за користење и одржување на јавно осветлување се уредува со акт на општината.

Правото на утврдување и наплата на комунални такси застарува во рок од 2 години по истекот на годината во која требало да се утврди и да се наплати таксата. Правото на враќање на повеќе платената такса застарува по истек на 2 години по истекот на годината во која таксата била платена.

5. Административни такси

За списите и дејствата во управните работи, како и за други предмети и дејства кај општината, се плаќа административна такса согласно Законот за административни такси. Таксите се наплаќаат по таксена тарифа која е составен дел од Законот. Таксен обврзник е лице по чие барање се покренува постапка или се вршат дејствија предвидени со таксена тарифа. Ако за иста такса постојат двајца или повеќе таксени обврзници, тогаш нивната обврска е солидарна.

Доколку со таксената тарифа не е пропишано поинаку, таксена обврска настанува за:

1. поднесоци – во моментот кога се предаваат;

2. поднесоци дадени на записник – во моментот кога записникот се составува;
3. решенија, дозволи и други исправи – во моментот на поднесување на барање за нивно издавање;
4. управни дејства – во моментот на поднесување на барање за покренување на тоа дејство.

Таксата се наплаќа во моментот кога настанува таксената обврска. Ако со таксената тарифа е пропишано таксата да се плаќа во согласност со вредноста на предметот, како основа за пресметка на таксата се зема таа вредност. Доколку органот оцени дека вредноста во поднесокот не одговара на вистинската вредност, може да донесе решение за недоволно таксиран поднесок. Против ова решение може да се покрене жалба во рок од 8 дена од донесувањето на решението. Жалбата не го одложува извршувањето на решението.

Доколку нетаксиран или недоволно таксиран поднесок пристигне по пошта, тогаш органот надлежен за одлучување по барањето ќе го повика таксениот обврзник со опомена, во рок од 10 дена од денот на приемот на опомената, да ја плати редовната такса и таксата за опомена.

Решението или друг акт не може да и биде врачен на странката ако претходно, по опомената, таксата не е наплатена. Спеси и дејства што се водат по службена должност не се таксираат.

Правото на наплата на административни такси застарува во рок од 2 години по истекот на годината во која требало таксата да се плати. Правото на враќање на повеќе платената такса застарува по истек на 2 години од денот кога таксата била платена.

6. Администрирање на даноците

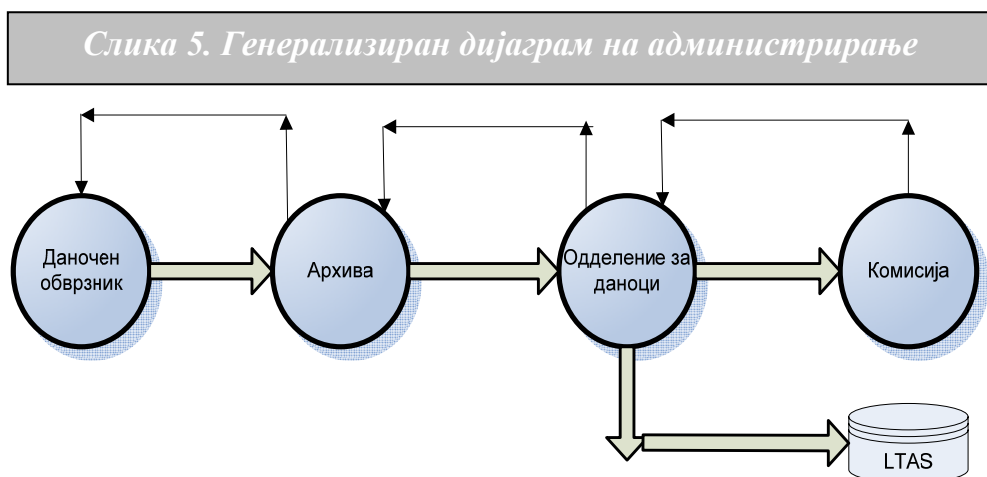
6.1. Генерализиран дијаграм за администрирање на даноците

Утврдување и наплата на даноците на имот врши општинската даночна администрација на подрачјето на

општината каде што се наоѓа имотот, врз основа на даночните пријави за утврдување на данок на имот. Утврдувањето на данокот се врши врз основа на даночната пријава, деловните книги на обврзниците и други податоци со кои располага општинската администрација.

Регистар на недвижности води општината, кој се користи за цели на оданочување. Општината секоја година, до 31 декември, ги доставува податоците од тој Регистар до Централниот регистар на РМ и до Генералната дирекција на УЈП. Тој регистар е, на пример, базата на податоци ЛТАС (Local Tax Administration System), која е флексибилна и работи на модуларен принцип, т.е. модули се изработуваат и се интегрираат со постојното решение. Пример, модул за автоматско книжење по добиениот извод од Трезорот на РМ, така што и оваа постапка се извршува по електронски пат. Општината треба редовно да ја усогласува состојбата на регистарот на недвижности со состојбата на регистарот кој го води Државниот завод за геодетски работи. Министерот за финансии ги пропишува формата, содржината и начинот на водење на Регистарот на недвижности и Регистарот на подвижен имот.

На следнава слика е претставена генерализирана слика на администрирање на даноците.

6.2. Детални дијаграми

Понатаму, деталните дијаграми ќе ги илустрираат деталите од генерализираниот дијаграм на администрирање.

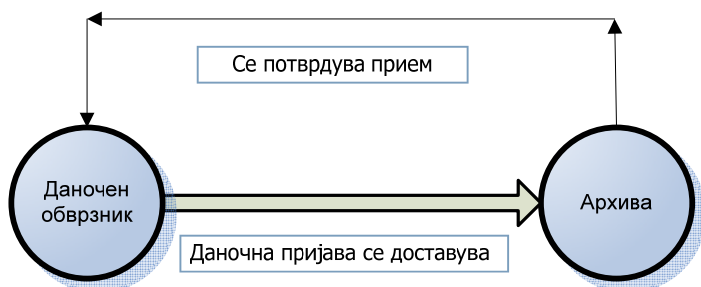
Достава на даночна пријава

На наредниот дијаграм е претставена достава на даночна пријава од страна на даночниот обврзник до општината; доставата може да биде непосредна или по пошта. По доставата на даночната пријава во архивата, даночниот обврзник добива архивски број како потврда за прием на поднесокот. Даночната пријава се заведува во деловодникот на архивата и се отвора предмет.

Истата процедура е и при доставување на барања и пријави и други поднесоци (на пример, барање за враќање на повеќе или погрешно платени средства).

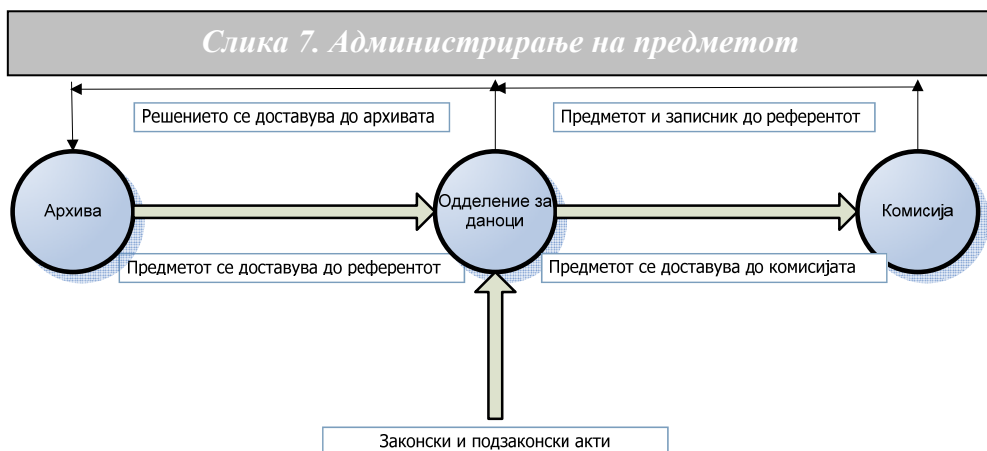
Во согласност со одредбите од Законот за општа управна постапка, ако поднесокот не е целосен или е неразбирлив, не може само поради тоа да биде отфрлен. Тој се заведува и се преземаат дејствија за надминување на недостатоците и службеното лице на подносителот-даночен обврзник ќе му даде рок во кој тој ќе ги отстрани сите недостатоци, (односно службен рок во зависност од видот на дејствието или за каков недостаток се работи, а што е во согласност со Законот за општа управна постапка). Ова може да му се укаже на подносителот усно, ако се затекне на самото место, или по телефон. Ако во доделениот рок се отстранат недостатоците, ќе се смета дека поднесокот е уредно доставен. Ако не се отстранат недостатоците, ќе се смета дека поднесокот не е ни поднесен, и за тоа општината ќе донесе посебен заклучок против кој може да се поднесе посебна жалба.

Слика 6. Доставка на даночна пријава

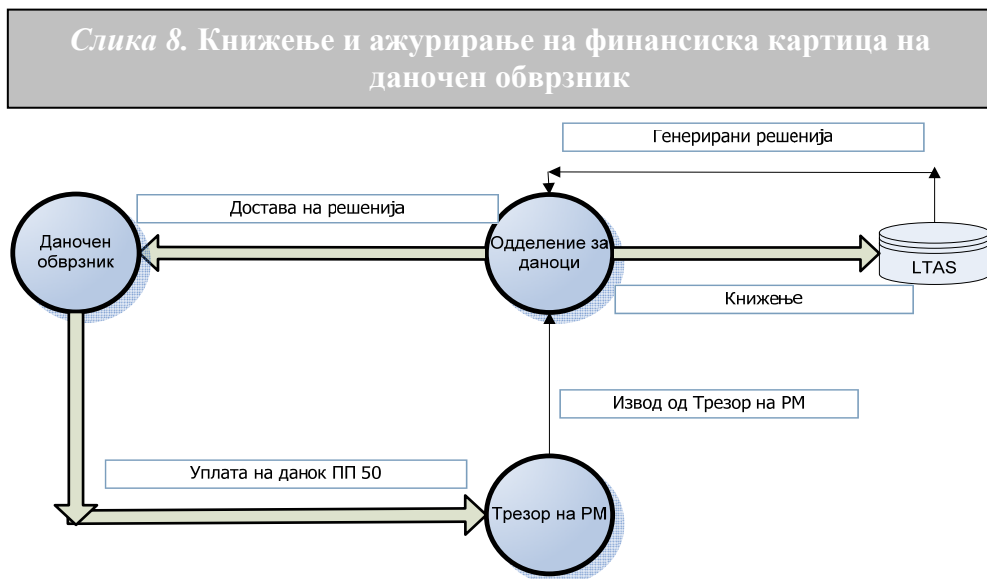

Под администрирање на предметот се мисли на утврдување и наплата на даноците на имот. Утврдување и наплата на даноците на имот врши општинската даночна администрација. На наредниот дијаграм е претставена постапката на администрирање на предметот добиен од архивата. Крајната цел е решението да се достави до даночниот обврзник за да може даночниот обврзник да постапи по него (да уплати утврден данок или да покрене жалба на решението). Референтот, за да може да го администрира предметот, користи информации од Регистарот на недвижности, законските и подзаконските акти, како и од Комисијата од која добива записник. Референтот врши и книжење и ажурирање на базата на податоци.

За утврдување на пазарната вредност на имотот, кој е предмет на оданочување, Советот на општината формира Комисија. Комисијата се формира со одлука на Советот на општината. Комисијата врши активности на проценка на вредност на недвижен имот во функција на ажурирање на даночната база, или на Регистарот. Комисијата изготвува записник и ги враќа предметот и записникот до референтот. Пазарната вредност се утврдува преку методологијата за утврдување на пазарната вредност на недвижниот имот која ја донесува Владата на РМ, на предлог на министерот за финансии. Контрола и ревизија на утврдувањето на пазарната вредност од страна на Комисијата врши Министерството за финансии.

Референтот во Одделението за даноци врши ажурирање на ЛТАС базата за да внесе нов даночен обврзник. За новиот и за старите даночни обврзници референтот, преку ЛТАС базата, генерира решенија кои треба да се достават до даночните обврзници. Даночните обврзници плаќаат данок на имот тримесечно, кој пристигнува за наплата на средината на секое тримесечје, или во рок од 15 дена од доставувањето на решението. По извршената уплата од страна на даночниот обврзник, таа уплата се регистрира во Трезорот на РМ. Општината од Трезорот на РМ добива извод од каде податоците се користат за ажурирање/книжење на/во ЛТАС базата.

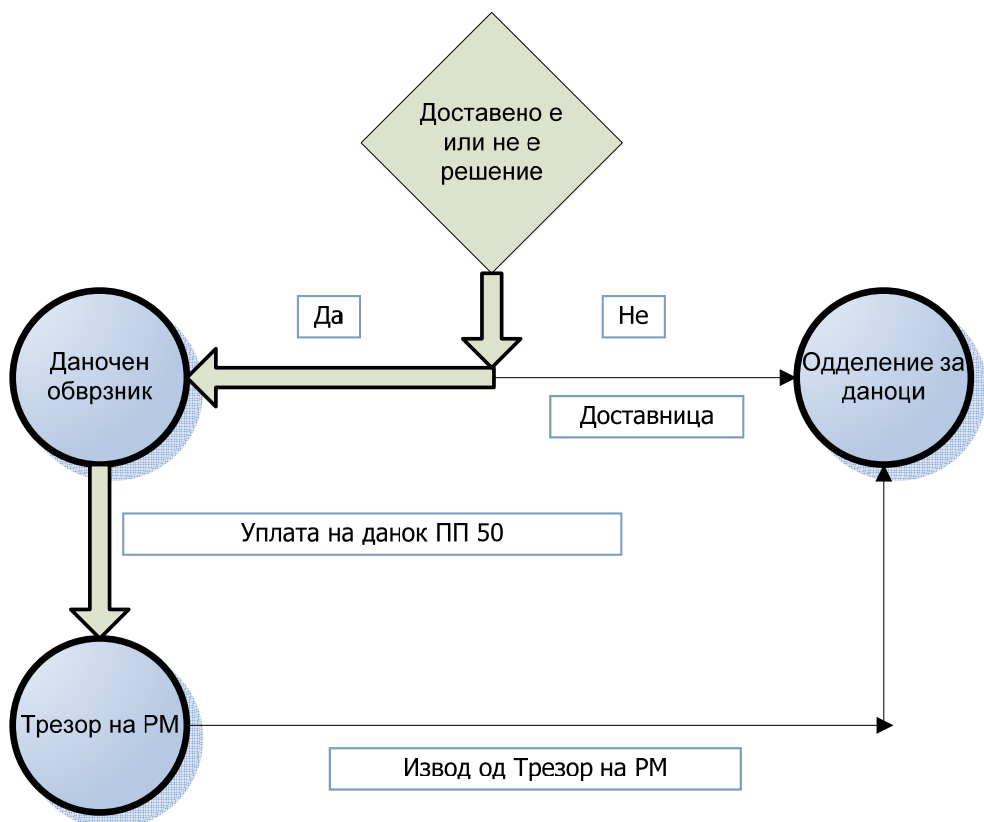

Откако е ажурирана базата на податоци ЛТАС, се печатат решенија и се доставуваат до даночните обврзници.

Доставувањето на решението се одвива преку предавање, по пошта и со јавна објава, и тоа по тој редослед, во согласност со одредбите од Законот за општа управна постапка. Општината е должна да направи два обида за уредно доставување на решението преку предавање, во рок од 15 дена. Доколку е неуспешна доставата, се преминува кон доставување по пошта. Доколку поштата не успее во два обида да направи препорачана достава, се праќа писменото/решението по обична поштенска пратка. Доколку по 30 дена од праќањето на писменото/решението по обична поштенска пратка, даночниот обврзник не постапи, се врши достава со јавна објава преку дневен печат кој се дистрибуира на целата територија на Република Македонија, во тек на два последователни дена, а ќе изврши, на свој трошок, и објава во службено гласило на општината. Со тоа, ќе се смета дека доставувањето е уредно.

За данок на промет на недвижности и данок на наследство и подарок, ако општината не е во можност да го издаде решението во законскиот рок од 30 дена од денот на приемот на даночната пријава, а во согласност со одредбите од Законот за општа управна постапка, таа е должна во рок од 8 дена по истекот на законскиот рок за решавање, да го извести даночниот обврзник за причините поради кои не е донесено решението, да го определи новиот дополнителен рок за донесување на решението, односно да го упати даночниот обврзник на можноста да покрене постапка поради молчењето на администрацијата.

Слика 9. Доставка на решенија

Општината е надлежна да врши надзор на спроведувањето и примената на прописите за даноците на имот од страна на даночните обврзници. За таа цел се формира општински инспекторат кој врши проверка на состојбата и на вредноста на имотот кој е предмет на оданочување. За преземените дејства во постапката на инспекциски надзор, инспекторот составува записник. Даночниот обврзник има право на приговор во рок од 8 дена од денот на приемот на записникот. Ако во приговорот се изнесат нови факти и се предложат нови докази, за тоа ќе се состави нов записник. Доколку инспекторот утврди дека даночниот обврзник не го уплатил или неправилно го уплатил данокот, тогаш тој донесува решение за плаќање на

неуплатениот данок. Против ова решение може да се поднесе жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на решението, и тоа до министерот за финансии. Жалбата не го одложува извршувањето на решението.

Присилна наплата

Даночниот обврзник го плаќа данокот на имот тримесечно; тој пристигнува за наплата на средината на секое тримесечје или во рок од 15 дена од доставувањето на решението. Доколку даночниот обврзник не изврши уплата на данокот во законскиот рок, се прави опомена за неплатен даночен долг. Даночниот обврзник има задолжение да ги уплати даночниот долг, каматите и паричната казна во рок од 8 дена од денот на доставувањето на опомената. Доколку даночниот обврзник не ги уплати даночниот долг, каматите и паричната казна во рок од 8 дена од денот на доставувањето на опомената, општината ќе ја изврши наплатата преку донесување на решение за присилна наплата.

Пред пристапување кон присилна наплата, општината доставува писмена опомена до даночниот обврзник за тој да ги плати даночниот долг, каматите и паричната казна во рок од 8 дена од денот на доставувањето на опомената.

Доколку даночниот обврзник не ги уплати даночниот долг, каматите и паричната казна во рок од 8 дена од денот на доставувањето на опомената, општината спроведува присилна наплата врз основа на решение донесено од градоначалникот. Присилната наплата се реализира од страна на овластено службено лице – даночен извршител, вработен во општинската администрација, по пат на вршење попис со процена и со продажба по пат на јавно наддавање на имотот на должникот.

Даночниот обврзник може во рок од 8 дена од денот на доставување на решението за присилна наплата да поднесе жалба до министерот за финансии. Жалбата не го одложува извршувањето на присилната наплата.

Присилната наплата се прекинува во моментот кога даночниот обврзник го намирал даночниот долг, каматите и

паричната казна, за што даночниот извршител составува белешка.

Кога постои сомневање дека даночниот извршител ќе биде попречен да ја изврши присилната наплата, тој може да побара присуство и помош од органот надлежен за јавниот ред.

Пописот на имотот се врши во присуство на даночниот обврзник, а доколку тој не е присутен, тогаш во присуство на двајца сведоци. При пописот, даночниот извршител врши и процена, а за процена може да повика и друго лице проценител.

По извршениот попис и процена, даночниот извршител составува записник, а еден примерок се остава за даночниот обврзник.

За одземени драгоцености од даночниот обврзник се издава потврда, а драгоценостите се депонираат во сеф во банка.

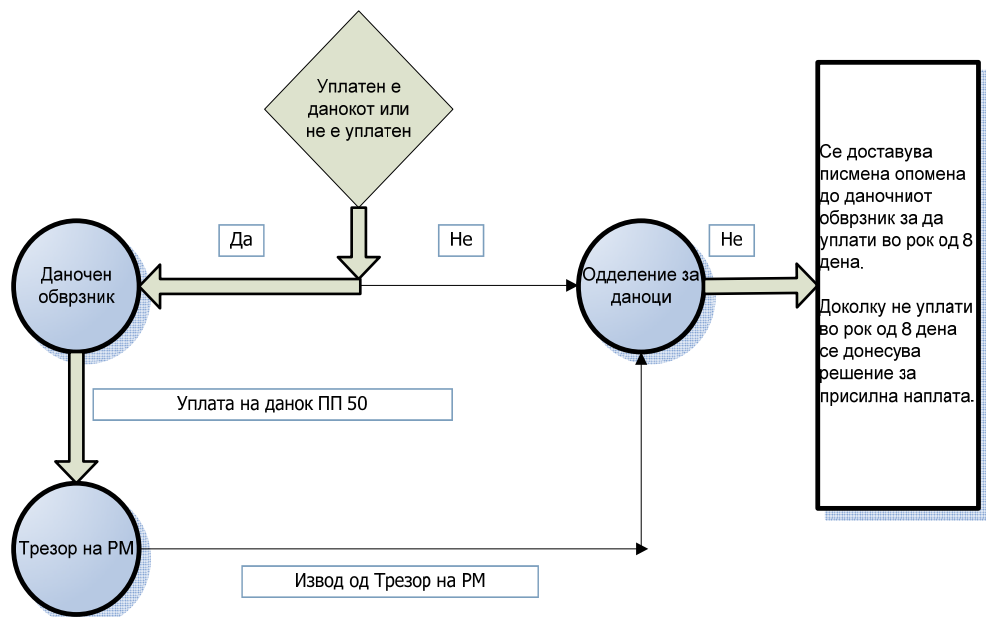
Во постапката за присилна наплата, согласно Законот за данок на имот, а за наплата на даночниот долг, на каматите и на паричната казна, градоначалникот може да донесе и решение за забрана за користење на средствата на даночниот обврзник од неговите сметки, на личните примања од работен однос и на неговите побарувања, а на носителот на платниот промет, на должникот на даночниот обврзник т.е. на исплаќачот на личните примања, да им наложи средствата да ги уплатат во корист на даночниот долг.

Против решение за забрана за користење на средствата на даночниот обврзник од неговите сметки, на личните примања од работен однос и на неговите побарувања, даночниот обврзник и неговиот должник можат да поднесат жалба до министерот за финансии, во рок од 8 дена од доставувањето на решението.

Жалбата на даночниот обврзник не го одложува извршувањето на решението, но жалбата на должникот на даночниот обврзник ја одложува наплатата по решението.

За јавната продажба во постапката за присилна наплата се составува записник кој го потпишуваат даночниот извршител и купувачот.

Слика 10. Присилна наплата

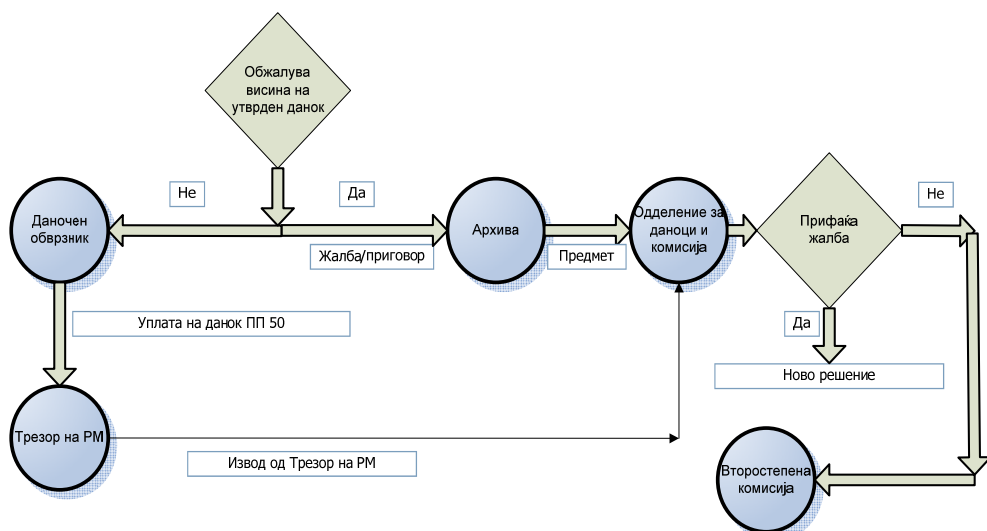
Доколку даночниот обврзник го обжали решението, тој/таа поднесува жалба, согласно одредбите на Законот за даноците на имот, до министерот за финансии, но праксата покажува дека доставувањето на жалбата е корисно да биде доставено до општината која, во рамките на своите овластувања, може да ги прифати жалбените наоди на даночниот обврзник. Рокот за поднесување на жалба изнесува 8 дена од денот на приемот на решението.

Одделението за даноци и Комисијата при општината донесуваат одлука за прифаќање на жалбата (при што се издава ново решение), а врз основа на критериумите утврдени во методологијата за утврдување на пазарната вредност на недвижниот имот, или обжалениот предмет го праќаат до Второстепената комисија при Министерството за финансии, преку градоначалникот кој го донел решението. Жалбата не го одложува извршувањето на решението. Доколку се најде дека

жалбата е оправдана, со ново решение се заменува решението што се побива со жалбата. Против новото решение даночниот обврзник има право на жалба.

По жалба против решение донесено од градоначалникот решава министерот за финансии.

Слика 11. Жалбена постапка

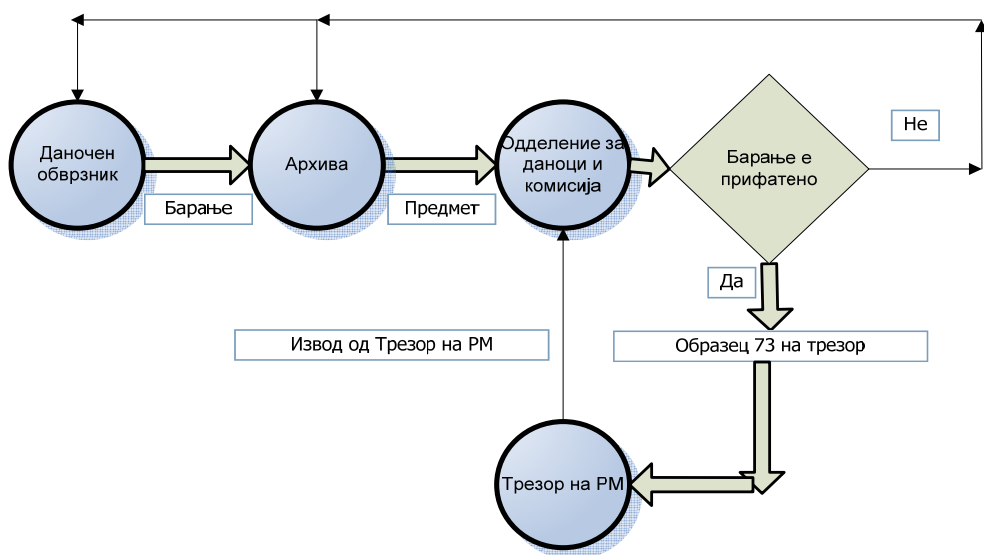
Инспекциски надзор над утврдувањето и наплатата на даноците на имот врши овластен даночен инспектор во општината. Тој врши проверка на состојба и на вредноста на имотот кој е предмет на оданочување, а врз основа на критериумите утврдени во методологијата за утврдување на пазарната вредност на недвижниот имот. По преземените дејства, инспекторот составува записник. Даночниот обврзник има право на жалба на записникот во рок од 8 дена од денот на приемот на записникот. Ако се приложат нови факти, се составува нов записник.

Ако при инспекциски надзор се утврди помалку платен данок, се донесува решение. Против ова решение може да се поднесе жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на решението. Жалбата не го одложува извршувањето на решението.

Враќање на повеќе или погрешно платени средства

Даночниот обврзник има право да побара враќање на повеќе или погрешно платени средства. Барањето се доставува до општинската даночна администрација. Доколку се одлучи да се вратат повеќе или погрешно платените средства, тогаш градоначалникот донесува решение за враќање на повеќе или погрешно уплатен данок и се врши уплата на образец 73, а тоа се регистрира на изводот од Трезорот на РМ и се ажурира ЛТАС базата. Доколку даночниот обврзник не достави барање, погрешно платените или повеќе платените средства се пресметуваат во наредното плаќање на данокот. Доколку барањето е неосновано и непоткрепено со докази, со решение ќе биде одбиено барањето како неосновано.

Слика 12. Враќање на повеќе или погрешно платени средства

Даночниот обврзник има право да бара одложување на извршувањето на обврските и/или одложено плаќање на обврските. За таа цел, даночниот обврзник доставува барање до општината, по кое градоначалникот може да одобри одложување на извршувањето на решението за даночниот долг и/или даночната обврска. Доколку се одговори позитивно, се носи решение за одложување на извршувањето и се бара од даночниот обврзник да депонира банкарска гаранција во висина на даночниот долг и/или даночната обврска или готовински депозит во висина на половина

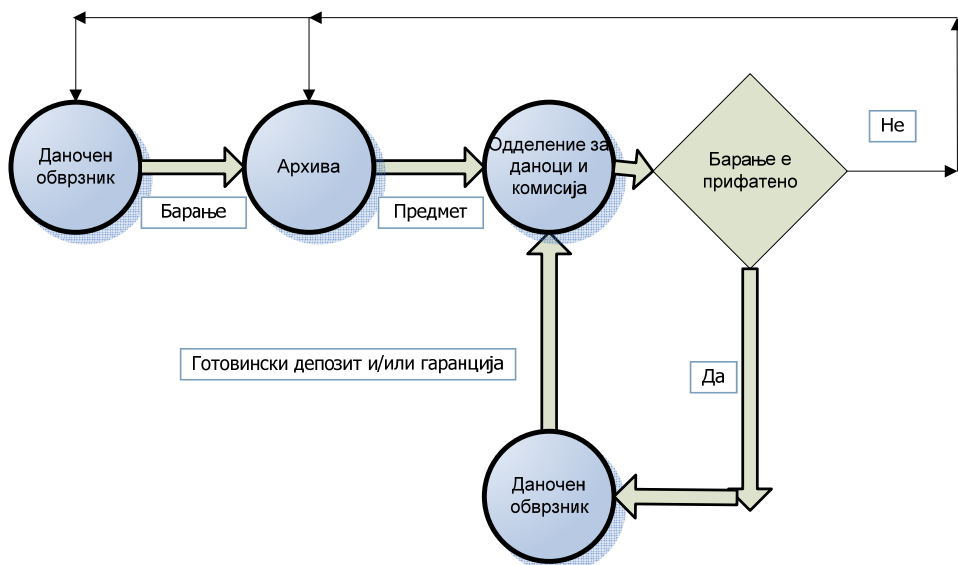
од даночниот долг и/или даночната обврска, на посебна депозитна сметка на општината. При донесувањето на одлуката, градоначалникот се води од историјата на редовноста на даночниот обврзник.

Доколку даночниот обврзник не изврши уплата во рокот одобрен за одложено плаќање или не уплати две последователни рати во случај на одобрено плаќање на рати, општината даночниот долг и/или даночната обврска ќе ја наплати од готовинскиот депозит и/или банкарската гаранција.

Готовинскиот депозит и/или банкарската гаранција му се враќа на даночниот обврзник кога тој ќе го намира даночниот долг и/или даночната обврска. Доколку за даночниот долг и/или даночната обврска даночниот обврзник приложи инструмент за обезбедување на плаќање, тој може врз основа на писмено барање да го повлече готовинскиот депозит.

Одложување на плаќањето не се дозволува во случај на присилна наплата. Даночниот обврзник нема право на жалба по одлука за одбивање на барање за одложување на извршување на обврските и/или одложено плаќање на обврските.

Слика 13. Одложување од извршување на обврските и уплата барање за одложено плаќање

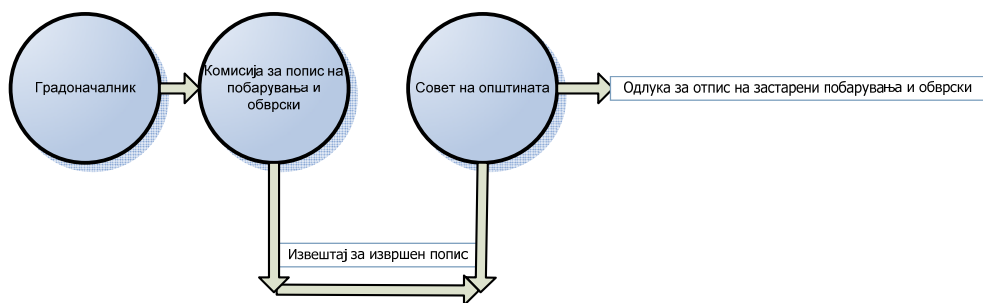

Правото на утврдување и наплата на данок застарува за 5 години по истекот на годината во која требало да биде утврден и наплатен. Истиот период на застарување важи и за враќање на повеќе или погрешно платени средства. По секој прекин на застареност, настанува нов период за застареност. Во секој случај, правото на утврдување и наплата на данок застарува за 10 години по истекот на годината во која требало да биде утврден и наплатен.

На предлог на градоначалникот на општината, Советот на општината, до крајот на годината, може да изврши траен отпис на даночните обврски што ги имаат во своите евиденции, доколку истекол рокот на застареност или висината на трошоците за наплата на даночната обврска значително ја надминала висината на ненаплатената обврска.

Градоначалникот формира Комисија за попис на побарувања и обврски, а Комисијата подготвува извештај за извршениот попис кој му се предлага на Советот на општината. Советот на општината носи одлука за отпис на застарени побарувања и обврски согласно подготвениот извештај.

Слика 14. Траен отпис на даночни обврски

CIP-Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје
352.073.6.077.3(497.7) (035)

НИКОЛОВ, Марјан

Прирачник за административните процедури во управната постапка во областа на финансискиот менаџмент / (изработил Марјан Николов), - Скопје: Програма за развој на Обединети нации - УНДП, 2008. - 35 стр.; 24 см

Во рамките на проектот: Борба против корупцијата за подобро управување

ISBN 978-9989-188-25-1

а) Општински даноци и такси - Административни процедури -
Македонија - Прирачници
COBISS.MK - ID 71873546